

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARI İLE YAZILI ANLATIM DERS BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nevin AKKAYA*

Cenan İŞCİ**

Geliş Tarihi: Aralık, 2017

Kabul Tarihi: Haziran, 2018

Öz

Yazma eylemi bilgidен çok beceri gerektirir. Etkili yazma; disiplinli ve sürekli çalışmaların, okuduklarından yeni anlamlar üreterek çıkarsamaların yapıldığı; yeniden üretimin gerçekleştiği bir süreçtir. Güzel yazı yazmada etkili bir okur olmanın, usta yazarların yazılarını okuyup incelemenin ve sıkça yazma uygulamaları yapmanın rolü büyüktür. Bu nedenle yazılı anlatım başarısında iyi bir okuyucu olmak önemlidir. Bu çalışma ile eğitim fakültesinde çeşitli ana bilim dallarında eğitim gören öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek, okuma alışkanlığı düzeyini belirlemek ve okumaya yönelik tutum düzeyiyle yazma başarısı arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi bünyesinde 10 farklı ana bilim dalında öğrenim gören 420 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda eğitim fakültesi öğrencilerinin okumaya yönelik tutum düzeyinin ölçek genelinde % 5,1 oranında düşük, % 56,8 oranında orta ve % 38,1 oranında yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları cinsiyete ve ana bilim dallarına göre anlamlı farklar göstermektedir. Diğer yandan eğitim fakültesi bünyesinde eğitim gören öğrencilerin, okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile bir yılda okudukları kitap sayısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Araştırmaya katılanların, okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okur olma algı düzeyleri arasında orta düzeyde olumlu bir ilişki belirlenmiştir. Yazılı anlatım ders başarısı ile okur olma algı düzeyleri arasında ise düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim fakültesi, okuma, tutum, yazılı anlatım ders başarısı.

* Doç. Dr.; Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, nevin_akkaya@yahoo.com.

** Arş. Gör.; Artvin Çoruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, iscicenan@gmail.com.

THE RELATIONSHIP BETWEEN EDUCATION FACULTY STUDENTS' ATTITUDE TOWARD READING AND THEIR ACHIEVEMENT IN WRITTEN EXPRESSION COURSE

Abstract

Writing necessitates skill rather than knowledge. Skillfully writing is a process that requires disciplined and continuous work, write making inferences from reading and making practice. Effective reader, and reviewing the writings of master authors, writing a lot, reading good are effective role for nice writing. Therefore, being good reader is important for writing success. In this study, it is aimed to investigate the attitudes towards reading of students at Faculty of Education by several variables, determine the level of reading habit and reveals that there is a relationship between the level of attitudes towards reading and writing success.

Scanning method was used in this study. 420 students studying at 10 different departments at Faculty of Education participated to this study. Attitude scale towards reading habit was developed by Susar Kırmızı (2012) was used as data collection tool.

It is observed that the level of attitudes toward reading of students at Faculty of Education was 4.9% lower, 57.9% of medium and 37.2% higher in scale after the results of the analysis. the attitudes towards reading of students at Faculty of Education shows significant differences by gender and division. There is a meaningful relationship between attitudes towards reading habit and number of books read in a year. It has been defined on a moderate correlation between attitudes towards reading habit and level of reader perceptions; a low correlations between attitudes towards reading habit and writing success.

Keywords: Faculty of Education, reading, attitudes, the success of writing courses.

Giriş

Bilgiye ulaşma yolları çeşitlense de okuma, temel bilgi edinme yolu olma özelliğini sürdürmektedir. Temel dil becerilerinden olan okuma; insanın kimlik ve kişiliğini oluşturan, duygu ve düşünce evrenine şekil veren, onu geliştiren bir güçtür. Okuma bilgi edinmenin ötesinde iletişim kurma, zihinsel gelişimi sürdürme, anlama becerisini geliştirme gibi işlevleri sürdürmektedir. Okuma, bireyin kişisel gelişimini ve toplumsal süreçlere katılımını sağlama amacıyla gerçekleştirdiği; duyuşsal, bilişsel ve devinişsel öğeleri olan bir anlam kurma sürecidir. Öğretme ve öğrenme sürecinin temel aracı olan kitapların işlevselliğinin sürdürülebilmesi ancak çocuklara ve gençlere okuma alışkanlığı kazandırmakla mümkündür. Kitap okuma alışkanlığı ve bilgi; insanın kendi kişiliğini, karakterini ve doğrularını oluşturması, yeni ufuklara açılmasını sağlaması ve Ortaş'ın (2011: 3) ifade ettiği üzere yaşamın gönül gözü ile görülmesini sağlayarak iç zenginlik yaratması bakımından önemlidir.

Smith (2008), okumaya yönelik tutumu; okuma ihtimalini artıran ya da azaltan, duyu ve duyguların da eşlik ettiği zihinsel bir durum olarak tanımlamaktadır. Allport'a (1967) göre tutum “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin

davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur. Bireylerin bir konuda güçlü tutumlara sahip olması, beklenen davranışları gösterme olasılığını arttırmaktadır. Tutumlar, insan davranışlarının en önemli tayin edicilerinden biridir. Bireylerin tutumları; sevgilerini, nefretlerini ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Kağıtçıbaşı, 2010). Bireylerin bir konu hakkında sahip olduğu tutumlar doğuştan gelmez. Tutumların oluşması uzun süreli ve birçok etkenin söz konusu olduğu bir süreçtir. Okumaya yönelik tutumun geliştirilmesi de uzun süreli ve birçok etkenin söz konusu olduğu bir işittir. Bu nedenle okul öncesi eğitimden başlayarak öğrenciye kitap okumayı sevdirmek eğitim sürecinin temel hedeflerinden birisi olmalıdır. Kişi okumayı boş zamanını değerlendirme etkinliğinin dışında bir yaşam biçimi olarak görmeli ve bunun vazgeçilmezliğini kendi içinde hissetmelidir(Susar Kırmızı, 2012). Okuma, yeniden üretim bağlamında ele alındığında yazma gibi düş gücü ve tasarım yetisi gerektirir (Akbayır, 2013).

Yapılan araştırmalara bakıldığında, eğitim fakültesi öğrencilerinin üzerinde çok sayıda okuma alışkanlığının ve okumaya yönelik tutumun ne seviyede olduğunu belirleyici çalışmalar yapılmış ve ulaşılan sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur. Ancak okuma alışkanlığı ve yazma başarısı arasındaki ilişkinin olup olmadığına yönelik çalışma sınırlı sayıdadır.

Demirel'in (2002) ifade ettiği gibi yazma becerisi, dört temel dil becerisi zincirinin son halkasıdır. Yazma bilgiden çok beceri gerektirir. Ustaca yazma sıkı çalışma, okuma, okuduklarından çıkarsamalar yaparak yazma ve uzun yıllar boyunca uygulama gerektiren bir süreçtir (Akkaya ve Susar Kırmızı, 2010). Güzel yazmada çok yazmanın ve güzel yazıları okuyup incelemenin rolü büyüktür (Calp, 2010: 228). Bu nedenle yazılı anlatım başarısında iyi bir okuyucu olmak önemlidir. Yazılı anlatım; düşüncenin işleyişine, gelişmesine ortam oluşturarak sözün düşünceyle yoğun bir ilişki yaşamasına araç olmaktadır. Dilin iç dünyasını oluşturan kavramlar, yazının dünyasında bireyin dil gelişimiyle birlikte düşünsel varlığını, bilgi birikimini biçimlendirmektedir. Birey kavramlarla duygu ve düşünce gelişimini biçimlendirirken düşünmeyi, zengin kavram dünyasına sahip olduğu oranda başarabilmektedir. Düşünce yazıda derinlik kazanırken yazı saygınlığını düşünceyle sergilemektedir (Karadüz, 2008).

Amaç

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek, okuma alışkanlığı düzeyini belirlemek ve okumaya yönelik tutum düzeyiyle Yazılı anlatım ders başarısı arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyi cinsiyete göre farklı mıdır?
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyinin öğrenim gördükleri ana bilim dalları arasında fark var mıdır?
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuyucu düzeyleri ne düzeydedir?
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile bir yılda okunan kitap sayısı arasındaki ilişki ne düzeydedir?
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okuyucu düzeyi algıları ve yazılı anlatım I ders başarıları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Yöntem

Araştırmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. 2016-2017 eğitim öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde bünyesindeki 10 farklı ana bilim dalında öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek ve yazılı anlatım ders başarıları arasındaki ilişkileri belirlemek amaçlanmıştır. Tutum ve okuyucu düzeylerini belirlemede tekil tarama, tutumların değişkenlere göre durumunu incelerken ve okuma alışkanlığına yönelik tutum ile yazma başarıları arasındaki ilişkiyi belirlerken ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmaya Buca Eğitim Fakültesi bünyesindeki 10 ayrı ana bilim dalında okuyan 420 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen “Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Tek boyutlu olan bu ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.95’tir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistikler için frekans (f) ve yüzde (%), ikili grupların karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ANOVA testi kullanılmıştır. Parametrik test varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. İlişki araştırılan durumlarda Spearman korelasyon analizi yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi bünyesindeki 10 farklı ana bilim dalında 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri; örneklemini ise bu öğrenciler arasından rastgele seçilmiş 290 kadın 130 erkek olmak üzere toplam 420 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Susar Kırmızı (2012) tarafından geliştirilen “Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği” ve dalında eğitim öğretim yılının güz döneminde yer alan ve toplam 10 ana bilim dalında ortak olan Yazılı Anlatım I dersi alan öğrencilerin Yazılı Anlatım I dersi başarı notlarıdır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmanın 1. Alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ne düzeydedir?

Tablo 1: Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Düzeyi

	Frekans	%
Düşük	19	4,9
Orta	226	57,9
Yüksek	145	37,2
Toplam	420	100,0

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyi ölçek genelinde % 4,9 oranında düşük, % 57,9 oranında orta ve % 37,2 oranında yüksektir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun orta düzeyde okuma tutumuna sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyi cinsiyete göre farklı mıdır?

Tablo 2: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Düzeyine İlişkin Man Whitney U Testi

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Kadın	290	220,73	60701,00	8874,000	.000
Erkek	130	135,17	15544,00		

Cinsiyete göre tutum düzeyi anlamlı farklar göstermektedir, sıra ortalamaları dikkate alındığında kız öğrencilerin tutumu erkek öğrencilerden daha yüksektir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutum düzeyinin öğrenim gördükleri ana bilim dalları arasında fark var mıdır?

Tablo 3: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ana Bilim Dallarına Göre Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis Testi

Ana Bilim Dalı	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Bilgisayar	31	140,32	9	26,489	.002	
Fen Bil.	42	190,22				3-10
Mat.	38	190,70				4-5,10
Okul Öncesi	40	203,69				2-3,4
Resim-İş	30	272,48				1- 2
Sınıf Ö.	46	178,53				
Sos. Bil	47	181,93				3,4,5,6,7,8,9,10
Türkçe	52	212,14				0
Yabancı Dil	36	164,44				
Diğer	58	215,02				

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ana bilim dallarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir; sıra ortalamaları dikkate alındığında en yüksek sıra ortalaması “Resim-İş Ana Bilim Dalı” öğrencilerinde, en düşük sıra ortalaması ise “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı” öğrencilerinde görülmektedir. Farkın kaynağını belirlemek üzere gruplar arasında ikili karşılaştırmalar yapılmıştır.

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda, Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı ile diğer bütün ana bilim dalları arasında Resim-İş Eğitiminde okuyan öğrencilerin lehine; Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı ile Yabancı Diller Eğitimi Bölümü ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı arasında Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı lehine; Yabancı Diller Eğitimi Bölümü ile diğer ana bilim dallarında okuyan öğrenciler arasında diğer ana bilim dallarının lehine; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı ile Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı arasında Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı lehine ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Ana Bilim Dalı ile diğer ana bilim dallarında okuyan öğrenciler arasında diğer ana bilim dalı öğrencileri lehine anlamlı farklar görülmüştür.

Araştırmanın dördüncü alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okur olma algıları ne düzeydedir?

Tablo 4: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okur Olma Düzeyi

	Frekans	%
Okuyucu Olmayan	101	24,4
Az Okuyan	174	43,1
Alt orta Sıklıkta Okuyan	78	18,5
Üst orta Sıklıkta Okuyan	37	7,9
Sık okuyan	30	6,2
Toplam	420	100,0

Eğitim fakültesi öğrencilerinin bir yılda okudukları kitap sayısına dayalı olarak okur olma algı düzeyleri belirlenmiştir. Okur olma düzeyinin belirlenmesinde Yılmaz’ın (1995)

Amerikan Kütüphaneler Birliği sınıflamasına dayalı olarak geliştirdiği ölçüt kullanılmıştır. Buna göre;

1. Az Okuyan Okur: Yılda 1-5 arası kitap okuyan
2. Alt-orta sıklıkta okuyan okur: Yılda 6-11 kitap okuyan
3. Üst-orta sıklıkta okuyan okur: Yılda 12-20 kitap okuyan
4. Sık okuyan okur: Yılda 21 ve daha fazla kitap okuyan okurdur.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin % 24'ü hiç kitap okumamaktadır, büyük çoğunluğu (% 43,1) az okuyan okur, sık okuyan okur oranı % 6,2'dir.

Araştırmanın beşinci alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile bir yılda okunan kitap sayısı arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Tablo 5: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Düzeyi ile Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı Arasındaki İlişki

			Kitap Sayısı	Tuttop
Spearman's rho	Kitap a	Correlation Coefficient	1,000	,067
		Sig. (2-tailed)	.	,189
		N	420	420
	Tuttop.	Correlation Coefficient	,067	1,000
		Sig. (2-tailed)	,189	.
		N	420	420

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile bir yılda okunan kitap sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Araştırmanın altıncı alt problemi araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okuyucu düzeyi algıları ve Yazılı Anlatım I ders başarıları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Tablo 6: Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları ile Okuyucu Düzeyi Algıları ve Yazılı Anlatım I Ders Başarıları Arasındaki İlişki.

			Tut Top.	Alışkanlık D.	Notlar
Spearman's rho	Tuttop	Correlation Coefficient	1,000	,516(**)	,165(**)
		Sig. (2-tailed)	.	,000	,001
		N	420	420	420
	Alışkanlık_D	Correlation Coefficient	,516(**)	1,000	,163(**)
		Sig. (2-tailed)	,000	.	,001
		N	420	420	420
	Notlar	Correlation Coefficient	,165(**)	,163(**)	1,000
		Sig. (2-tailed)	,001	,001	.
		N	420	420	420

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okuyucu düzeyi algıları arasında 0.516, yazılı anlatım başarısı arasında 0.165 düzeyinde Spearman ilişki katsayısı bulunmaktadır. Araştırmanın bu sonucu, araştırmaya katılanların okuyucu düzeyi algıları ile yazılı anlatım başarıları arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek, okuma alışkanlığı düzeyini tespit etmek ve okumaya yönelik tutum düzeyiyle yazma başarısı arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada Eğitim fakültesi öğrencilerinin çoğunun okumaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonucun düşük olmaması geleceğin öğretmenlerinin okuma alışkanlığını kazandıracak kuşaklar yetiştirebileceğine dair umut vericidir. Araştırmanın bu bulgusu Arslantürk (2008), Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2009), Durmuş ve Baş'ın (2016) araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Okuma alışkanlığı ve becerisi geliştirmeye yönelik amaç ve kazanımları elde ettirmeye ilişkin etkinlikler gerçekleştirecek olan eğitim fakültesi öğrencilerinin orta düzey okuma tutumu kesinlikle yüksek düzeye çıkarılmalıdır.

Araştırmanın diğer önemli bir bulgusu da cinsiyetin okumaya yönelik tutumunu belirlemede önemli bir unsur olduğunun görülmesidir. Kız öğrencilerin okuma tutum puanları 220.73 iken erkek öğrencilerin okuma tutum puanları 135,17'dir. Kız öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Konu ile ilgili yapılan pek çok araştırma sonuçlarında da benzer bulgulara rastlanmaktadır (Gömleksiz, 2004; Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008; Demir, 2009; Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2009; Özpolat, 2010).

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç okuma alışkanlığına yönelik tutumun ana bilim dallarına göre farklılık göstermesidir. En yüksek sıra ortalamasıyla Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı (272,48) ilk sırada yer alırken; en düşük sıra ortalamasıyla Bilgisayar Teknolojileri öğretmenliği (140,32) son sırada yer almaktadır. Alanyazında benzer sonuçların elde edildiği araştırmalara rastlanmaktadır (Demir, 2009; Köse ve Yılmaz 2011; Özdemir, Özdemir ve Kaya, 2015). Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek bir sıra ortalaması beklenirken en yüksek ortalama Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalına aittir. Bu sonuç, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı öğrencilerinin okuma kültürlerinin derslere yönelik, bireysel istek ve zevklerinin dışında programlarının gerektirdiği eserlerle sınırlandırılmasıyla; Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı başta olmak üzere diğer sıra ortalaması yüksek ana bilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin ise okuma kültürlerinin oluşmasında bireysel istek ve zevklerinin etkili olmasıyla açıklanabilir. Bazı araştırmalarda ise okumaya yönelik tutum ölçeğinin yalnızca bir boyutunda bölümler arası farkın olduğunu ortaya koymuştur (Arslan, Çelik ve Çelik, 2009).

Ancak alanyazında okuma alışkanlığına yönelik tutumun ana bilim dallarına göre farklılık göstermediği araştırmalara da rastlanmaktadır (Bozpolat, 2010).

Araştırmanın dikkat çeken bir bulgusu da eğitim fakültesi öğrencilerinin okur olma düzeyleridir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (% 43.1'i) az okuyan okuyucu grubundadır. Araştırmanın bu sonucu Arı ve Demir'in (2013) yaptığı araştırmayla örtüşmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığının yaptırdığı araştırmaya göre lise öğrencileri ülkemizde yılda ortalama 7.2 kitap okumaktadır. Bu araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin bir yılda okudukları ders dışı kitap sayısı ortalamasının 4.54 olması, eğitim fakültesi öğrencilerinin lise öğrencilerinden daha az okuduklarını göstermektedir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okudukları kitap sayısı arasında ilişki bulunmamaktadır. Ancak, Yıldız, Ceran ve Sevmez'in (2015) eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma profillerini belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada; Durmuş ve Baş'ın (2016) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının incelendiği araştırmada tersi sonuçlar elde edilmiştir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile yazılı anlatım başarıları arasında ise düşük düzeyde ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır. İlişki katsayısı 0.10-0.70 arasında ise yüksek; 0.70-0.30 arasında ise orta ve 0.30-0.00 arasında ise düşük düzeyde bir ilişki (Büyüköztürk, 2011: 32) söz konusudur. İlgili alan yazında bu sonuçla örtüşen araştırmalara (Eroğlu, 3013) rastlanmakla birlikte aksi sonuçların elde edildiği bu ilişkinin yüksek olduğu sonuçlara da ulaşılmıştır (Baş ve Şahin, 2012).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları ile okuyucu düzeyi algıları ve Yazılı Anlatım I ders başarıları arasındaki ilişki pozitif yönde düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğrencinin çok iyi okur olması ve okuma tutum düzeyinin yüksek olması yazılı anlatım ders başarıları arasında doğrudan yüksek düzeyde bir ilişki yoktur. Yazılı anlatım ders başarılarını etkileyen başka değişkenler olması muhtemeldir. Yazılı anlatıma yönelik tutum düzeyinin araştırılması, ders materyallerinin hazırlanması, dersi yürüten öğretim elemanının niteliği, yazma kaygıları, yazılı anlatım becerilerindeki yetersizlik algıları (Bağcı, 2007) gibi konular öğrencilerdeki yazılı anlatım I dersi başarılarını etkileyecek değişkenler olabilir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemek, okuma alışkanlığı düzeyini belirlemek ve okumaya yönelik tutum düzeyiyle yazma başarıları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre şu önerilerde bulunmak mümkündür:

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumları belirli aralıklarla gözden geçirilmeli ve olumlu tutum kazanmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığını kazanabilmeleri ve bu alışkanlığı sürdürebilmeleri için onların ilgisini çekecek biçimde kütüphanenin güncel yayınlarla zenginleştirilmesi gerekir. Ayrıca “okuma eğitimi, yazılı anlatım, konuşma eğitimi vb. derslerde yararlanılan metinler, metinlerin yer aldığı ana kaynak kitaplarla ilişkilendirilmeli, kitaba ilgi ve merak uyandırılmalıdır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştirilebilmesi için okuma etkinlikleri, kitap tanıtım günleri motive edici etkinlikler düzenlenmelidir.

Üniversitelerde “Okuma Toplulukları” veya “Kitap Okuma Kulüpleri” oluşturulmalıdır. Bu tür etkinliklerle öğrencilere kitaplar hakkında bilgiler verilmeli, kitaplarla ilgili önerilerde bulunulmalıdır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin okuma etkinlikleri izlenmeli ve okudukları her bir kitap, makale, öykü hakkında eleştiri, inceleme yazıları yazmaları istenmelidir. Böylece eğitim fakültesi öğrencileri okudukça yazacak ve yazdıkça okudukları metinlerin inceliklerini daha iyi anlayabileceklerdir. Aynı zamanda bu şekilde yazma becerilerinin gelişmesi de sağlanacaktır.

Bu araştırmada yazma başarısının, araştırmaya katılanların okuma algı düzeyleriyle ilişkisi düşük çıkmıştır ancak bir ilişki vardır, yazma başarısını geliştirmek için yazma çalışmaları sürece yayılmalı, sıkça uygulama yapılarak bunlar mutlaka değerlendirilmelidir. Öğrenciler kendilerindeki gelişmeyi görmelidirler.

Kaynaklar

- AKBAYIR, S. (2013). *Cümle ve Metin Bilgisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- AKKAYA, N. ve SUSAR KIRMIZI, F. (2010). Relationship between Attitudes to Reading and Time Allotted to Writing in Primary Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4742-4746.
- ALLPORT G. W. (1967). *Readings In Attitude Theory and Measurement*. Martin Fishbein (Ed.), in Attitudes (pp. 1-14). New York: John Wiley&Sons.
- ARI, E. ve DEMİR, M. K. (2013). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.
- ARSLAN, Y., ÇELİK, Z. ve ÇELİK, E. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- ASLANTÜRK, E. (2008). *Sınıf Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgi ve Alışkanlıklarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- BAĞCI, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR-XXI)*.
- BOZPOLAT, E. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Journal of World of Turks*, 2(1), 411-428.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- CALP, M. (2010). *Özel Eğitim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DEMİR, T. (2009). İlköğretim II. kademe öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma (Gazi Üniversitesi örneği). *Turkish Studies*, 4(3), 717-745.
- DEMİREL, Ö. (2002). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A yayıncılık
- DURMUŞ, E. ve BAŞ, K. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, (USBES Özel Sayı II), 1240-1254.
- EROĞLU, Z. D. (2013). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları İle Doğru Yazma Becerileri Arasındaki İlişki. *Turkish Studies*, 8(9), 1441-1453.
- GÖMLEKSİZ, M. N. (2004). Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-21.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- KARADÜZ, A. (2008). ‘Yazı’ ve ‘Yazım’ Kavramlarının Dilin ‘Anlam’ ve ‘Ses’ Öğeleriyle İlişkisi. *Turkish Studies*, 3(6), 426.
- KÖSE, A. ve YILMAZ, Y. (2011). Öğretmen Adaylarının Okuma Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *1. Uluslararası Türkçe Eğitimi Öğrenci Kongresi Bildirileri*. Gazi Üniversitesi, 29–30 Eylül 2011, Ankara. s.186-195.
- ORTAŞ, İ. (2011). *Kitap okuma alışkanlığı nasıl kazandırılır? Kitap okuru bir toplum muyuz?* http://turkoloji.cu.edu.tr/genel/ibrahim_ortas_okuma_aliskanligi.pdf, adresinden 10. 10. 2015 tarihinde indirilmiştir.
- ÖZDEMİR, O., ÖZDEMİR, M. ve KAYA, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 219-233.
- SARACALOĞLU, S. A., YENİCE, N. ve KARASAKALOĞLU, N. (2009). Öğretmen Adaylarının İletişim ve Problem Çözme Becerileri İle Okuma İlgi ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. II(VI), 187-206.
- SMİTH, D.S. (2008). *The relationship between learning organizations and student achievement in middle schools* (Dissertation). La Verne, California: University of La Verne
- SUSAR, KIRMIZI, F.(2012). Öğretmen Adaylarının Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Studies*, 7(3), 2353-2366.
- YILDIZ, D., CERAN, D. ve SEVMEZ, H. (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Profili. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 141-166.
- YILMAZ, B. (1995). Okuma Sosyolojisi: Ankara’da Oturanların Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(3). 325-336.